

ПРОГРАМА ОЗНАЙОМЧОЇ ПРАКТИКИ ОЗНАЙОМЧОЇ ПРАКТИКИ

(без відриву від теоретичного навчання)

I. Загальна інформація

Заклад вищої освіти	Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Факультет/інститут	ННІ природничо-математичних, медико-біологічних наук та інформаційних технологій
Кафедра	Інформаційних технологій, фізико-математичних та економічних наук
Освітня програма	Середня освіта (Інформатика)
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Курс/семестр	1 курс, 1 семестр
Мова навчання	Українська мова
Розробник/и	К.пед.н., доц. кафедри інформаційно-комунікаційних технологій фізико-математичних та економічних наук Бугасць Н.О.
Затверджено	Засіданням кафедри інформаційних технологій, фізико-математичних та економічних наук протокол № 2 від 30.08.2024
Обсяг дисципліни	1,5 кредити ЄКТС, що відповідає 45 академічним годинам самостійної роботи. Залік.
Статус дисципліни	Обов'язкова

Програма ознайомчої практики студентів спеціальності «014 Середня освіта (Інформатика)» розроблена відповідно до навчального плану, Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, Положення про практику здобувачів вищої освіти в Ніжинському державному університеті.

Дана форма практичної підготовки є пропедевтичною, основне завдання якої полягає в ознайомленні із системою навчально-виховної роботи закладу освіти та ознайомленні з поточною діяльністю вчителя, зокрема вчителя інформатики.

Мета: ознайомлення студентів з особливостями роботи загальноосвітнього навчального закладу, створення мотивації до оволодіння педагогічною професією, ознайомлення з особливостями професії вчителя інформатики, виявлення факторів, що сприяють фаховому зростанню, розвиток гуманістичної спрямованості майбутнього вчителя.

Основні завдання ознайомчої педагогічної практики:

- виховання у студентів поваги і шанобливого ставлення до фаху педагога;
- ознайомлення з особливостями професії учителя інформатики;
- залучення студентів до вивчення сучасного стану навчально-виховної роботи в школі, передового педагогічного досвіду;
- сформувані умінь аналізувати результати власної діяльності й відчувати потребу до самовдосконалення й самоосвіти;
- формувати умінь презентувати результати та оформляти звітну документацію.

II. Компетентності та результати навчання

2.1. Компетентності

Ознайомча практика сприяє формуванню та розвитку у студентів таких загальних (ЗК) та фахових (ФК) компетентностей:

ЗК4. Здатність до розробки бачення, планування, прийняття рішень, заохочення, організацію, розвиток, наділення повноваженнями і спрямування діяльності людей на досягнення певної мети (лідерська компетентність).

ФК2. Здатність організовувати освітній процес навчання інформатики в закладах загальної середньої освіти на основі сучасних наукових досягнень (предметно-методична компетентність).

ФК3. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб організації освітнього процесу, створювати освітні цифрові ресурси, слідувати правилам захисту авторських прав (інформаційно-цифрова компетентність).

ФК6. Здатність до рівноправної, партнерської та особистісно зорієнтованої взаємодії з учасниками освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, колегами та стейкхолдерами (компетентність педагогічного партнерства).

ФК14. Здатність планувати та реалізовувати особистісний та професійний саморозвиток (здатність до навчання впродовж життя).

2.2. Результати навчання

Ознайомча практика сприяє формуванню таких програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН4. Уміння використовувати різноманітні методи для ефективної комунікації на професійному та соціальному рівнях, організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп в рамках відповідальності та автономії.

ПРН7. Уміння планувати та здійснювати ефективний освітній процес з інформатики відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів, володіння концептуальними науковими та практичними знаннями, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання.

ПРН8. Уміння орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності, ефективно використовувати цифрові технології в освітньому процесі та створювати нові електронні (цифрові) освітні ресурси, збір, інтерпретація та застосування даних в рамках комунікації на засадах академічної доброчесності.

ПРН11. Уміння суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учасниками освітнього процесу та стейкхолдерами, дотримуватися принципу дитиноцентризму та педагогіки партнерства, в рамках комунікації донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації.

ПРН19. Уміння визначати умови та ресурси професійного та особистісного розвитку впродовж життя, продовжувати навчання із значним ступенем автономії та відповідальності.

Ознайомча практика проводиться після курсу «Вступ до спеціальності», виконує пропедевтичні функції до педагогічних, навчально-методичних практик та виховної практики в ДЗОВ, навчальних курсів «Педагогічні студії», «Методика навчання інформатики».

III. Вимоги до баз практики

Практику студентів Університету проводять на базах практики, які забезпечують виконання програми для відповідних ступенів.

Базою практики можуть бути ЗЗСО.

Основні вимоги до баз практики:

- здатність здійснювати кваліфіковане керівництво практикою студентів;
- надавати студентам право користуватися бібліотекою, методичним кабінетом, документацією, необхідною для виконання програми практики;
- можливість працевлаштовувати випускників університету.

Визначення баз практики здійснює керівництво університету на основі прямих договорів із ЗЗСО незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності.

В особливих випадках студенти можуть самостійно за погодженням із керівництвом університету обирати для себе базу практики і пропонувати її для використання з обов'язковим обґрунтуванням такого рішення (за умови забезпечення цією базою виконання програми практики та укладання договору).

За наявності в університету регіональних замовлень на підготовку фахівців, перелік баз практики надають органи, які формують ці замовлення. При підготовці фахівців за цільовими договорами з підприємствами (організаціями, установами) бази практики мають бути визначені у цих договорах.

IV. Організація і керівництво ознайомчою практикою

За організацію, проведення та контроль проведення практики відповідають ректор та перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи університету. Оперативні питання, пов'язані з організацією і контролем практики в університеті, вирішує завідувач практики.

Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечує кафедра інформаційних технологій, фізико-математичних та економічних наук.

До керівництва практикою студентів залучаються досвідчені викладачі кафедри.

Кафедра інформаційних технологій, фізико-математичних та економічних наук:

- забезпечує високий науково-теоретичний рівень підготовки студентів до виконання завдань практики;
- призначає керівників практики (методистів);
- бере участь у настановчих та підсумкових конференціях студентів-практикантів;
- забезпечує студентів необхідною навчально-методичною літературою;
- проводить консультації з актуальних проблем сучасної науки, з питань підготовки і виконання студентами завдань практики;
- здійснює керівництво і контроль за проведенням практики;
- аналізує хід і результати практики, вживають заходів щодо її вдосконалення.

Студенти-практиканти зобов'язані:

- до початку практики одержати методичні матеріали та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- організовувати свою діяльність у відповідності з вимогами базового закладу, виконувати правила внутрішнього розпорядку, розпорядження адміністрації бази практики та методистів практики. У випадку, коли студент не виконує вимог, що висуваються до нього, він може бути позбавлений права проходити практику в даному закладі освіти;
- своєчасно оформити звітну документацію та скласти залік з практики.

Студенти-практиканти мають право з усіх питань, що виникають у ході практики, звертатися до керівників практики університету, адміністрації бази практики, вносити пропозиції щодо вдосконалення організації практики, брати участь в роботі конференцій, нарад, користуватись бібліотеками.

Використовуються методи інструктажу, бесіди та консультування, аналізу інформаційних джерел, фахової літератури, знайомство з досвідом досвідчених педагогів-практиків та їх педагогічними ідеями, проблемно-орієнтовані методи, творчо-пошуковий і дослідницький метод, рефлексії.

Форми контролю передбачають поточне оцінювання ходу виконання завдань практики. Підсумковий контроль здійснюється у формі захисту звітної презентації – заліку.

V. Зміст діяльності студента-практиканта

Ознайомча практика проводиться без відриву від навчального процесу і є пропедевтичною, основне завдання якої полягає в ознайомленні з особливостями педагогічної діяльності та роботи учителя інформатики.

ЗАВДАННЯ 1. Скласти характеристику професії учителя, описати особливості професії учителя інформатики.

Ознайомитися з матеріалами на сторінці практики в УНіКОМ та дати відповідь на питання:

- хто такий учитель?
- яким повинен бути сучасний учитель на вашу думку, якими якостями особистості він має володіти?
- які особливості професії учителя інформатики, якими якостями повинен володіти учитель інформатики?

- чому я вибрав (вибрала) навчання за спеціальністю Середня освіта (Інформатика)?
- які переваги і недоліки в роботі учителя інформатики на вашу думку, можливі альтернативи?
- проаналізуйте вашу підготовленість до педагогічної діяльності, якими вміннями та навичками роботи з дітьми ви володієте, а які треба сформувати?

ЗАВДАННЯ 2. Знайомство з досвідом учителя-практика.

Розгляньте технології педагогічної творчості учителів-практиків, учителів-новаторів.

Які методи, прийоми роботи застосовували учителі інформатики у вашому навчальному закладі? Що запам'яталося найбільше?

Який був стиль педагогічного керівництва у вашого учителя інформатики. Як на вашу думку, чи впливає індивідуальний стиль на результативність педагогічної діяльності. Як саме?

Запропонуйте основні шляхи вдосконалення сучасного уроку.

Проведіть бесіду, інтерв'ю з учителем інформатики, з'ясуйте – в чому особливості роботи учителя інформатики, в чому секрет успіху учителя інформатики?

ЗАВДАННЯ 3. Підготуйте добірку корисних ресурсів для вчителя інформатики.

ЗАВДАННЯ 4. Оформіть результати досліджень завдань 1-3 у вигляді звітної презентації.

VI. Звітна документація ознайомчої практики

Після закінчення терміну практики здобувач вищої освіти зобов'язаний протягом тижня подати керівнику практики звітну презентацію.

Підсумковий контроль ознайомчої практики проводиться у формі заліку. В оцінюванні підсумкового контролю враховується якість оформлення звітної презентації та усний захист звіту практики.

Звітна презентація повинна містити результати роботи по кожному завданню ознайомчої практики:

Завдання 1. Скласти характеристику професії учителя, описати особливості професії учителя інформатики. Презентація має містити систематизований аналіз професії вчителя з акцентом на її загальні особливості та специфіку викладання інформатики. Необхідно відповісти на питання про роль учителя в сучасному суспільстві, ключові особистісні якості, необхідні для педагогічної діяльності, а також детально розглянути професійні компетенції вчителя інформатики. Один із слайдів слід присвятити особистій мотивації вибору спеціальності, зазначивши переваги та можливі труднощі професії. Усі пункти варто викласти в чіткій та структурованій формі, використовуючи списки, схеми або графіки.

Завдання 2. Знайомство з досвідом учителя-практика. Цей розділ презентації повинен містити аналіз методів і прийомів роботи вчителів інформатики, які використовуються в навчальному закладі. Окремий слайд слід присвятити педагогічному стилю вчителя-практика та його впливу на ефективність навчального процесу. Варто також подати результати бесіди або інтерв'ю з учителем інформатики, виокремивши особливості роботи учителя інформатики, секрети успіху та рекомендації для майбутніх педагогів. Інформацію можна подати у вигляді цитат, коротких тез або інфографіки.

Завдання 3. Підготувати добірку корисних ресурсів для вчителя інформатики. У презентації слід включити добірку актуальних онлайн-ресурсів, корисних для вчителів інформатики. Це можуть бути освітні платформи, курси, блоги, сайти з методичними матеріалами, форуми для обміну досвідом. Кожен ресурс варто коротко описати, зазначивши його призначення та переваги. Для наочності можна оформити цей розділ у форматі таблиці або списку з гіперпосиланнями, що дозволить зробити матеріал зручнішим для використання.

Завдання 4. Оформлення результатів досліджень у вигляді звітної презентації. Презентація повинна мати логічну структуру, містити титульний слайд (назва, автор, навчальний заклад, рік), зміст, основну частину за завданнями та підсумковий слайд із загальними висновками. Необхідно використовувати лаконічний текст, чіткі заголовки, інфографіку, схеми, зображення. Важливо дотримуватися єдиного стилю оформлення,

уникаючи перенасичення текстом та великої кількості анімацій. Заключний слайд має містити рефлексію студента щодо отриманого досвіду під час виконання практики.

VII. Підведення підсумків практики

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

На захист практики студент має представити презентацію передбачену робочою програмою практики, яка містить результат виконання завдань практики.

Перевіряють та оцінюють звітну документацію викладачі, призначені керівниками (методистами) практики.

Головним критерієм оцінки результатів педагогічної практики є зацікавленість у педагогічній професії, активність, творче та відповідальне ставлення до роботи вчителя та до оформлення звітної документації.

Розподіл балів, що даються студентам за виконані завдання ознайомчої практики:

Вид діяльності студентів під час ознайомчої практики	Кількість балів
ЗАВДАННЯ 1. Скласти характеристику професії учителя, описати особливості професії учителя інформатики.	25
ЗАВДАННЯ 2. Знайомство з досвідом учителя-практика.	25
ЗАВДАННЯ 3. Підготуйте добірку корисних ресурсів для вчителя інформатики.	25
ЗАВДАННЯ 4. Оформіть результати досліджень завдань 1-3 у вигляді звітної презентації. Захист, презентація звіту.	25
Загальна кількість балів	100

Оцінку в залікову книжку студента виставляє керівник практики.

Оцінка 90-100 – відмінно; студент повністю на 90 - 100 % виконав завдання практики; проводив аналітичну роботу; зібрав необхідний практичний матеріал. Звіт практики виконаний на високому рівні, містить самостійно розроблені висновки, оформлений та поданий вчасно. У процесі захисту студент змістовно відповідав на поставлені запитання.

Оцінка 74-89 балів – добре; студент виконав завдання практики не менш ніж на 75 %; збирав та аналізував необхідний практичний матеріал, але у тексті звіту є недоліки в оформленні та стилі. При захисті звіту студент недостатньо обґрунтовано відповідав на запитання, однак в цілому виявив знання предмету практичного навчання.

Оцінка 60-73 бали – задовільно виставляється, якщо студент виконав завдання практики не менш ніж на 60 %; виконував завдання та збирав необхідні практичні матеріали, але допустив помилки при оформленні цих матеріалів. Звіт носить конспективний характер та при захисті студент невпевнено відповідав на запитання, що вимагало додаткових уточнень.

Оцінка 1-59 балів – незадовільно; студент виконав завдання практики не менш ніж на 30%; у звіті є грубі помилки у змісті та в оформленні або не подав звіт у визначений термін. Якість матеріалів практики не відповідає вимогам вищої школи. Такий студент повинен переробити наданий звіт про проходження практики та у визначені терміни повторно захистити звіт про проходження практики.

VIII Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Закон України «Про освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Концепція нової української школи. 2016. 40 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon.pdf>
3. Майстерність педагогічного спілкування у професійно орієнтованих ситуаціях / Укл. Т.В.Андрущенко, О.А.Осаволук, М.О.Шевчук; за ред. М.О.Шевчук. Ніжин: Вид-во НДУ ім.М.Гоголя, 2007. 127 с.

4. Методичні рекомендації з ознайомчої практики для студентів І курсу фізико-математичного, філологічного, історико-юридичного факультетів та факультету іноземних мов /Укл. Т.В. Гордієнко. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2013. 26 с.
5. Нова українська школа: poradnik dla vchytela / Під заг. ред. Бібік Н.М. К.:Літера ЛТД, 2019. 208 с. URL: https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/navchalno-metodychny-posibnyky/dlya-ped-praytsivnykiv/poradnik_blok-min.pdf
6. Положення про проведення практики студентів Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. URL: <https://surli.cc/dnhygb>
7. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти». URL: <https://surl.li/udrraz>
8. Синявський В.В. Професіограми і психограми професій педагогічного спрямування : ме-тод. Посібник. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 84 с.
9. Шлях до скарбу знань: навчальний посібник з культури праці для студентів вищих закладів освіти / Укл. М.О.Шевчук. Т.В.Андрущенко; за заг.ред. М.О.Шевчук. Ніжин : Видавництво НДУ Ім.М.Гоголя, 2009. 114 с.

Додаткові:

1. Педагогічна майстерність : підручник /І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос [та ін.] ; ра ред. І.А.Зязюна. - 2-ге вид., допов.і переробл. К.: Вища шк., 2004. 422 с.
2. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості. К., Міленіум. 2006. 344 с.
3. Чайка В.М. Основи дидактики: навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2011. 238 с.

Інформаційні ресурси:

1. Секрет успіху сучасного вчителя. URL: <https://dpnews.com.ua/news/1506>.
2. Освіторія. Яким має бути сучасний учитель? URL: <https://osvitoria.media/experience/>